

Giải pháp phát huy tính chủ động, tích cực lĩnh hội tri thức của sinh viên Trường Đại học Duy Tân

Some measures to promote initiative and knowledge acquisition among Duy Tan University students

Nguyễn Mậu Minh^a, Nguyễn Thị Hải Lân^{a*}
Nguyen Mau Minh^a, Nguyen Thi Hai Len^{a*}

Khoa Khoa học Xã hội và Nhân văn, Trường Ngôn ngữ - Xã hội Nhân văn, Trường Đại học Duy Tân, Đà Nẵng, Việt Nam
Faculty of Social Sciences and Humanities, School of Languages, Humanities and Social Sciences,
Duy Tan University, Da Nang, 550000, Vietnam

(Ngày nhận bài: 20/05/2024, ngày phản biện xong: 24/05/2024, ngày chấp nhận đăng: 27/06/2024)

Tóm tắt

Trong suốt quá trình xây dựng và phát triển của Trường Đại học Duy Tân, nhà trường luôn chú trọng đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo của người học, coi đó là một trong những nội dung quan trọng của nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo. Nhận thức này góp phần giúp nhà trường đào tạo ra những sinh viên biết suy nghĩ một cách độc lập trên cương vị được giao và tham gia có hiệu quả quá trình xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn cách mạng mới. Bài viết trên cơ sở phân tích một số vấn đề lý luận và thực tiễn dạy - học tại Trường Đại học Duy Tân, từ đó đề xuất giải pháp nhằm phát huy tính chủ động, tích cực trong hoạt động lĩnh hội tri thức của sinh viên Trường Đại học Duy Tân nói riêng.

Từ khóa: chủ động, tích cực học tập; phương pháp dạy học; lĩnh hội tri thức.

Abstract

Throughout the process of establishment and development of Duy Tan University, the school has always focused on innovating teaching methods in the direction of promoting learners' initiative, positivity, and creativity, considering it as one of the important goals of improving the quality of education and training. This awareness contributes to helping the school train students who can think independently in their assigned positions and effectively participate in the process of building and protecting the Fatherland in the new revolutionary period. The article analyzes a number of theoretical and practical issues of teaching and learning at Duy Tan University, thereby proposing solutions to promote initiative and positivity in students' knowledge acquisition activities particularly among Duy Tan University students.

Keywords: proactive and active learning; teaching methods; acquire knowledge.

1. Đặt vấn đề

Phát huy truyền thống 30 năm xây dựng, phát triển của Trường Đại học Duy Tân, đội ngũ cán

bộ, giảng viên của nhà trường đang tập trung thực hiện đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy học, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn

*Tác giả liên hệ: Nguyễn Thị Hải Lân
Email: nguyenhailen82.dtu@gmail.com

luyện thành nếp tư duy sáng tạo của người học. Mặt khác, trong bối cảnh kinh tế - chính trị thế giới và Việt Nam hiện nay và những năm tới, tri thức là yếu tố quan trọng của nền kinh tế, là động lực thúc đẩy quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Đảng và Nhà nước ta không ngừng quan tâm và coi trọng đến sự nghiệp phát triển giáo dục và đào tạo, coi “phát triển giáo dục là quốc sách hàng đầu”, “đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho phát triển” [2]. Một trong những nội dung phát triển giáo dục là đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo của người học. Phương pháp này đang đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với công tác đào tạo nguồn nhân lực của đất nước. Để đáp ứng yêu cầu đó, công tác giáo dục đào tạo của nhà trường phải giải quyết nhiều vấn đề, trong đó có việc đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực lĩnh hội tri thức của người học.

2. Nội dung

2.1. Cơ sở lý luận

Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 4 tháng 11 năm 2013 về “Đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục và Đào tạo, đáp ứng nhu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế” nêu rõ: “Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong dạy và học” [2]. Để thực hiện tốt mục tiêu về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo Nghị quyết số 29-NQ/TW,

cần có nhận thức đúng về bản chất của đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát triển năng lực người học.

Tính tích cực chủ động học tập có vai trò quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả học tập của người học. Trong dạy học, tích cực hóa hoạt động học tập của người học là một hướng đổi mới đã được các nhà nghiên cứu, nhà lý luận và các thầy cô giáo quan tâm. Tính tích cực nhận thức là trạng thái hoạt động của người học được đặc trưng bởi khát vọng học tập, sự cố gắng với nghị lực cao trong quá trình nắm vững tri thức cho bản thân.

Bản chất của dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của người học phải xuất phát từ nhu cầu, động cơ và điều kiện của bản thân người học. Người dạy cần phải chú ý đến đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi của người học, nhất là cần chú ý đến trình độ tư duy của họ. Trong dạy học, không được bắt ép, gò bó một lối suy nghĩ chung cho tất cả mọi người.

Từ dạy và học thụ động sang dạy và học tích cực, giáo viên không còn đóng vai trò đơn thuần là người truyền đạt kiến thức, mà thành người thiết kế, tổ chức, hướng dẫn, gợi mở, xúc tác, động viên, cố vấn, trọng tài các hoạt động độc lập hoặc theo nhóm nhỏ để người học tự lực chiếm lĩnh nội dung học tập, chủ động đạt các mục tiêu kiến thức, kỹ năng, thái độ theo yêu cầu của chương trình.

Hiện nay, trong xu thế đổi mới phương pháp dạy học, người ta thường đề cập nhiều đến các khái niệm, thuật ngữ khoa học: Phương pháp dạy học tích cực, phương pháp dạy học nêu vấn đề, phương pháp dạy học giải tình huống, phương pháp lấy người học làm trung tâm... Thực chất, những phương pháp này đều hướng tới việc đề cao vai trò tích cực chiếm lĩnh tri thức, kỹ năng, kỹ xảo của người học. Nhờ đó mới góp phần giúp nhà trường đào tạo ra những sinh viên biết suy nghĩ một cách độc lập trên cương vị được giao, tham gia có hiệu quả quá trình xây dựng

phát triển đất nước trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Việc nghiên cứu và ứng dụng các phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực lĩnh hội tri thức của người học thực sự là một bước tiến trong giáo dục - đào tạo. Trong quá trình phát triển giáo dục, đã có nhiều hệ phương pháp giáo dục khác nhau được áp dụng. Dưới đây chúng tôi xin nêu ra một vài phương pháp.

Dạy học giải thích - minh họa, đặc trưng nổi bật của phương pháp này là mô tả, giảng giải, thuyết giáo buộc người học phải công nhận một cách thụ động và vận dụng máy móc, giáo điều. Người ta gọi lối dạy học này là “nhồi sọ”, do đó hạn chế sự phát triển trí tuệ của người học.

Dạy học lặp lại, tái tạo theo mẫu. Những hành động chủ yếu thường gặp trong lối dạy học này là đọc - chép và học thuộc lòng, từ đó người học vận dụng theo kiểu bắt chước. Hoạt động lĩnh hội của người học trong trường hợp này gắn liền với khả năng ghi nhớ và tái hiện, vì thế kìm hãm năng lực sáng tạo ở họ.

Dạy học tìm tòi, khai thác. Ở đây dạy học trở thành hoạt động cùng nhau giữa người dạy và người học trong việc tìm ra chân lý. Người dạy đóng vai trò lời cuốn và hướng dẫn người học khai thác tri thức từ các tài liệu học tập. Người học phải thực sự động não để cấu tạo lại tri thức đã khai thác được dưới dạng ý hiểu của mình.

Dạy học tích cực. Đây là xu thế tất yếu về phương pháp dạy học hiện nay. Phương hướng cần tới phát huy tính độc lập của người học trong việc tự tìm lấy thông tin, tự giải quyết các vấn đề để chiếm lĩnh tri thức [4].

Dạy học tích cực là phương pháp tối ưu trong quá trình phát triển các phương pháp dạy học trong lịch sử nghề dạy học. Nhìn tổng quát, quá trình phát triển của các phương pháp dạy học chúng ta thấy rằng, phương tiện dạy học được chuyển dần từ phía người dạy sang người học và mức độ chủ động của người học trong hoạt động lĩnh hội tri thức tăng lên. Do đó, đến dạy học tích

cực thì người học có vai trò rất quan trọng trong quá trình dạy học.

Từ xu thế phát triển đó, để đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước trong thời kỳ mới, việc đổi mới phương pháp dạy học ở Trường Đại học Duy Tân hiện nay là cần thiết và hợp lý.

2.2. Những yếu tố tác động và thực trạng dạy học tại Trường Đại học Duy Tân

2.2.1. Cơ sở vật chất, phương tiện dạy học

Được thành lập ngày 11 tháng 11 năm 1994, trải qua quá trình xây dựng và trưởng thành, Trường Đại học Duy Tân đã có được đội ngũ các nhà quản lý giàu kinh nghiệm và nhiều khát vọng cho mục tiêu, nhiệm vụ: “Xây dựng Trường Đại học Duy Tân từ tinh thần Nhân văn đến trường Đại học hạnh phúc” [1]. Cơ sở vật chất cũng được nhà trường đầu tư xây dựng khang trang. Là trường tư thục, không được hỗ trợ bất kỳ nguồn kinh phí nào từ nhà nước nhưng với tinh thần tự lực, tự cường, nhà trường đã tạo dựng được 7 cơ sở đào tạo với diện tích đất là 6,1 ha; trong đó, tổng diện tích sàn xây dựng phục vụ đào tạo, nghiên cứu khoa học 85.171,60 m² tại thành phố Đà Nẵng; đạt 3,6m² diện tích sàn xây dựng/01 sinh viên [1].

Cơ sở vật chất, phương tiện dạy học của trường được trang bị hiện đại đảm bảo nhu cầu đào tạo với: 100% phòng học được trang bị máy chiếu đa phương tiện; 100% số phòng học và thực hành trang bị máy điều hòa; hệ thống phòng thực hành máy tính chuyên dụng, với hơn 800 máy tính; phòng ghi âm và thu hình, hệ thống phòng thực hành, thí nghiệm hiện đại. Trường có 3 thư viện đảm bảo phục vụ cho giảng dạy, nghiên cứu khoa học và học tập. Trường đã đầu tư nhằm hoàn thiện hệ thống Data Center phục vụ công tác đào tạo theo học chế tín chỉ và đào tạo từ xa dưới dạng E-learning; xây dựng hệ thống phòng thực hành, thí nghiệm đáp ứng cho 100% sinh viên có nơi thực hành theo mô hình đào tạo của Trường. Hệ thống thư viện của

trường được đầu tư trang bị hiện đại, đáp ứng tối đa nhu cầu học tập, nghiên cứu cho giảng viên và sinh viên theo mô hình đào tạo tín chỉ triệt để mà Trường đã triển khai thực hiện từ năm 2007.

2.2.2. Về đội ngũ cán bộ quản lý, giảng dạy

Trường hiện có 1.310 cán bộ, giảng viên, nhân viên, trong đó có 902 giảng viên, 339 cán bộ, chuyên viên; trên 34.03% giảng viên có trình độ tiến sĩ (trong đó có 08 giáo sư, 56 phó giáo sư, 243 tiến sĩ). Ngoài ra, Trường đã gửi sang Hoa Kỳ, Hàn Quốc, Vương quốc Anh... đào tạo hơn 450 lượt giảng viên. Đội ngũ này đã góp phần đưa trường đứng trong nhóm các cơ sở giáo dục có thứ hạng cao trong khu vực và thế giới. Theo xếp hạng của QS World University Rankings (QS), trường thăng hạng từ vị trí 801-1000 lên vị trí 514 các trường đại học tốt nhất thế giới (tháng 06/2023). Năm 2023, Trường thăng hạng từ vị trí 145 lên vị trí 115 các trường đại học tốt nhất châu Á theo xếp hạng của QS Asia Ranking (10/2023) [1].

Kết quả, Trường Đại học Duy Tân đã cung cấp cho xã hội 71.818 tiến sĩ, thạc sĩ, kỹ sư, kiến trúc sư và cử nhân - nguồn nhân lực đóng góp vào quá trình công nghiệp hóa - hiện đại hóa và phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Quy mô đào tạo hiện nay 24.933 nghiên cứu sinh, học viên cao học và sinh viên. Kết quả khảo sát việc làm cho thấy tỷ lệ việc làm của sinh viên sau một năm tốt nghiệp đạt trên 92% [1].

Có thể thấy rằng, với điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện dạy học cùng sự nỗ lực chung của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, nhân viên và với sự đổi mới trong phương pháp dạy- học đã góp phần thay đổi tư duy và cách học của sinh viên.

Hiệu quả của việc đổi mới phương pháp dạy học thì đã rõ. Tuy nhiên, hiện nay có nhiều nguyên nhân cả về khách quan và chủ quan, vẫn có một bộ phận giảng viên cho rằng phương pháp dạy học tích cực cũng không có gì khác biệt nhiều so với phương pháp truyền thống, nên ngại

thay đổi. Họ muốn giữ nguyên phương pháp dạy học đọc – chép, giữ nguyên mô hình người dạy là trung tâm, với quan điểm dạy sao miễn mang lại “hiệu quả” là được, dạy sao miễn học sinh “hiểu bài”, trả bài điểm cao, thi đậu là tốt, v.v.. Nhận thức, suy nghĩ đơn giản như vậy không chỉ không tạo ra cơ hội tiếp cận với phương pháp mới, hạn chế trình độ, năng lực chuyên môn của chính họ, mà còn tác động tiêu cực đến các thầy cô giáo khác ở cùng khoa, cùng trường. Những hạn chế trong nhận thức về phương pháp dạy học này đã và đang là nhân tố kìm hãm người giảng viên tiến bộ, hạn chế chất lượng giáo dục và đào tạo của nhà trường.

2.2.3. Nhận thức của sinh viên về vận dụng phương pháp dạy học tích cực

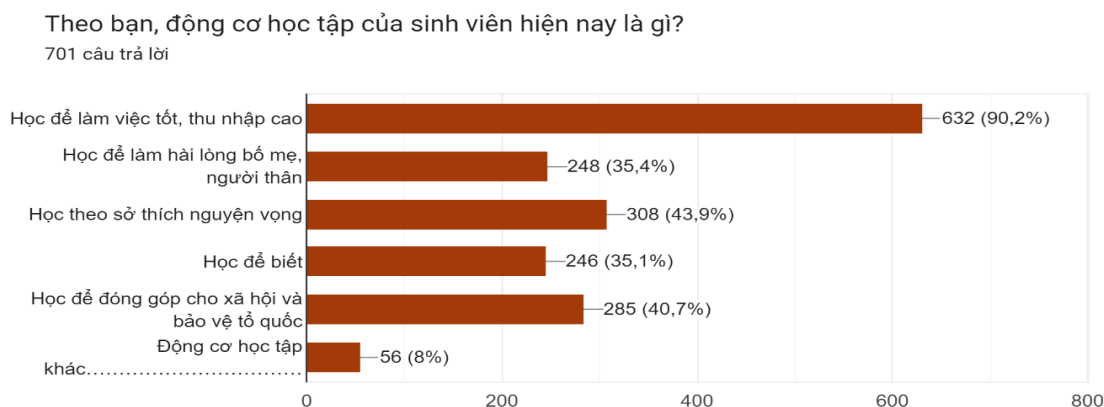
Bước vào giảng đường đại học sinh viên tuy còn ngỡ ngàng về các phương pháp dạy học ở cấp học mới, nhưng nhìn chung họ luôn sẵn sàng tiếp nhận và có thái độ tích cực trong hoạt động lĩnh hội kiến thức các môn học. Tuy vậy, nhiều em còn có thói quen lười làm bài tập, ngại tư duy trong quá trình học, nhất là những sinh viên năm đầu khi tiếp xúc với những môn học có tính lý luận, trừu tượng cao như Triết học, Kinh tế chính trị, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng, Tư tưởng Hồ Chí Minh... Nhiều sinh viên còn chịu ảnh hưởng phương pháp dạy học truyền thống, vẫn là trong giờ học, thầy giảng trò nghe và ghi chép. Sự thiếu tích cực trong học tập của sinh viên cũng làm giảm sự nhiệt tình của giảng viên và như vậy việc dạy và học trở nên nhàm chán, mang tính đối phó.

Ngoài ra, với cách bố trí một số môn học đại cương, các môn Lý luận chính trị hiện nay thường ghép lớp học chung nên cũng khó khăn cho giảng viên trong quá trình giảng dạy và vận dụng kiến thức chuyên môn vào từng ngành học cụ thể.

Bản chất của dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của người học phải xuất phát từ nhu cầu, động cơ học tập và

điều kiện của bản thân người học. Nhằm làm rõ hơn động cơ học tập tốt sẽ khơi dậy tính tự giác, chủ động, sáng tạo của sinh viên trong quá trình

học tập, tác giả đã khảo sát về động cơ học tập của sinh viên Trường Đại học Duy Tân.

Hình 1. Động cơ học tập của sinh viên Trường Đại học Duy Tân.

Nguồn: Tác giả khảo sát sinh viên Trường Đại học Duy Tân

Thái độ học tập được thúc đẩy bởi động cơ học tập và phụ thuộc vào chính bản thân mỗi sinh viên. Thái độ này biểu hiện thông qua nhận thức, tình cảm và hành vi học tập. Động cơ học tập tốt góp phần định hình nhân cách và đạo đức sinh viên, giúp sinh viên xác định được mục tiêu rõ ràng và nỗ lực chủ động, tích cực lĩnh hội tri thức để đạt mục tiêu đề ra.

Kết quả khảo sát sinh viên Trường Đại học Duy Tân cho thấy, có 632 sinh viên chiếm tỉ lệ 90.2% cho rằng học để làm việc tốt, thu nhập cao; 308 sinh viên chiếm tỷ lệ 43.9% cho rằng học theo sở thích nguyện vọng; 285 sinh viên chiếm tỷ lệ 40.7% chọn học để đóng góp cho xã hội và bảo vệ tổ quốc; 248 sinh viên chiếm tỷ lệ 35.4% cho rằng học để làm hài lòng bố mẹ và người thân; 246 sinh viên chiếm tỷ lệ 35% chọn học để biết và 8% sinh viên chọn học vì động cơ khác. Qua số liệu khảo sát thể hiện sự độc lập của sinh viên, họ tự chịu trách nhiệm với bản thân, tự quyết định cuộc sống, thích ứng với cơ chế và hoàn cảnh mới. Đa số sinh viên Trường Đại học Duy Tân năng động, có ý chí vươn lên trong học tập và nghiên cứu khoa học, sinh viên

có quan tâm lo lắng đến kết quả học tập của bản thân, luôn tôn trọng thầy cô và bạn bè. Bên cạnh đó, vẫn còn một bộ phận sinh viên thờ ơ với việc học, học đối phó nên tình trạng trốn tiết, làm việc riêng trong giờ học, lười suy nghĩ, không tham gia thảo luận nhóm, làm các bài tập trên lớp... vẫn xảy ra thường xuyên. Điều này, ảnh hưởng rất lớn đến việc chủ động, tích cực trong nghiên cứu học tập và lĩnh hội tri thức để hoàn thiện bản thân và tham gia có hiệu quả vào quá trình làm việc sau khi ra trường.

2.3. Một số giải pháp nhằm phát huy tính chủ động, tích cực trong chiếm lĩnh tri thức của sinh viên Trường Đại học Duy Tân

Từ thực trạng trên, để đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực trong lĩnh hội tri thức cho sinh viên Trường Đại học Duy Tân, chúng tôi đề xuất một số giải pháp chủ yếu sau:

Một là, nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, giảng viên về sự cần thiết phải đổi mới phương pháp dạy học theo hướng chủ động, tích cực lĩnh hội tri thức.

Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường phải thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo các khoa, phòng ban trong trường hàng năm xây dựng kế hoạch, đề xuất nội dung tập huấn, học tập chuyên đề nhằm nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, giảng viên về sự cần thiết phải đổi mới phương pháp dạy học theo hướng chủ động, tích cực linh hoạt tri thức. Trong đó cần tập trung giúp đội ngũ cán bộ, giảng viên nhận thức sâu sắc rằng:

- Dạy học tích cực là giải pháp đột phá góp phần đổi mới căn bản, toàn diện ở các trường đại học, là xu hướng phát triển tất yếu của dạy học hiện đại và cũng chính là bản chất của đổi mới phương pháp dạy học hiện nay.

- Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng chủ động, tích cực là nhằm phát triển năng lực tư duy sáng tạo và dễ dàng tiếp cận với nền khoa học và công nghệ hiện đại cũng như "đáp ứng những yêu cầu mới của phát triển kinh tế - xã hội, khoa học và công nghệ, thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư" [3] của sinh viên khi ra trường.

- Chỉ có đổi mới phương pháp dạy học theo hướng chủ động, tích cực linh hoạt tri thức mới giải phóng được nghĩa vụ truyền bá kiến thức một chiều, đơn thuần của người dạy, loại bỏ thói quen cũ, ngại đổi mới; đồng thời, phát huy được tính gợi mở, động não nhằm kích thích hoạt động trí tuệ, chủ động linh hoạt tri thức của sinh viên.

Ngoài ra, Nhà trường cũng cần bồi dưỡng cho cán bộ, giảng viên nắm vững nguyên tắc đổi mới phương pháp dạy học; cách thức hướng dẫn sinh viên lựa chọn phương pháp học tập; coi trọng việc trao đổi, học tập kinh nghiệm từ đồng nghiệp, lãnh đạo tổ chuyên môn, lãnh đạo khoa có tay nghề cao; biết cách tiếp nhận những thông tin phản hồi từ sự đánh giá nhận xét của sinh viên về phương pháp dạy học của mình; kiên trì phát huy mặt tốt, khắc phục mặt yếu để hoàn thiện kỹ năng thực hiện phương pháp dạy học tích cực.

Hai là, xây dựng thái độ, động cơ học tập, rèn luyện đúng đắn cho sinh viên.

Trong dạy học tích cực, người học có vai trò rất lớn. Vì vậy, động cơ học tập của họ có một ý nghĩa rất quan trọng đối với hiệu quả giáo dục, đào tạo. Người dạy cần hướng dẫn, tổ chức để người học xác định được động cơ học tập một cách đúng đắn. Để tích cực hóa hoạt động linh hoạt của người học, trước hết người dạy phải phát triển ở họ nhu cầu - động cơ nhận thức. Hiện nay, ở một bộ phận sinh viên, nhu cầu này tuy đã được hình thành nhưng chưa rõ ràng, hoặc thiếu bền vững. Họ dành sự quan tâm lớn đến mục đích đạt được kết quả điểm cao để đủ điều kiện thuận lợi cho việc tích lũy tín chỉ, nhưng lại ngại học, mong muốn an nhàn, qua môn. Sinh viên thường có tâm thế chờ đợi, ỷ lại vào sự hướng dẫn, giúp đỡ của giảng viên, điều này ảnh hưởng bất lợi đối với việc áp dụng phương pháp dạy học tích cực. Vì vậy, phải kiên quyết đấu tranh với những toan tính trước mắt, thiếu nỗ lực của người học, đồng thời sử dụng những biện pháp hợp lý nhằm tích cực hóa hoạt động linh hoạt tri thức của người học.

Thực tế cho thấy rằng, trước những vấn đề quen thuộc hoặc không quá phức tạp thì người học thường dễ dàng công nhận, ít động não. Ngược lại, khi người học ở vào hoàn cảnh phải phát hiện và giải quyết những vấn đề đang có sự tranh luận hoặc chịu sự chi phối bởi thông tin nhiều chiều, phức tạp thì họ sẽ được kích thích để tư duy tìm ra câu trả lời phù hợp. Do đó, tính tích cực linh hoạt của họ được nâng lên. Trong hoạt động dạy học hiện nay, chúng ta phải chú ý tăng lượng thông tin cho người học, trên cơ sở đó đưa họ vào các tình huống có nêu vấn đề, thảo luận, giải đáp, hạn chế lối giảng dạy "bày sẵn", truyền thụ một chiều hoặc "khoán trắng" cho sinh viên tự học.

Trong dạy học tích cực, vai trò người học tự lực chiếm lĩnh lấy tri thức, kỹ năng rất được đề cao. Nhưng để giúp họ tổ chức hoạt động linh

hội của mình một cách hợp lý, chúng ta có thể sử dụng phương tiện hỗ trợ hữu hiệu, đó là hệ thống bài tập. Có thể nói, bài tập vừa có tác dụng đề ra nhiệm vụ nhận thức cho người học để định hướng cho quá trình tìm tòi, khai thác các tri thức, vừa làm phát triển ở họ trí tuệ và kỹ năng vận dụng lý luận vào thực tiễn. Hiện nay, chúng ta đã sử dụng một số bài tập thực hành như bài tập sắm vai, bài tập tình huống, bài tập trắc nghiệm, tự luận...

Cùng với việc tăng cường sử dụng hệ thống bài tập, trong quá trình dạy học, chúng ta còn phải chú ý tới việc tổ chức cho sinh viên nghiên cứu khoa học. Hiện nay, hoạt động nghiên cứu khoa học trong sinh viên còn rất hạn chế. Nghiên cứu khoa học không chỉ đơn thuần là tập dượt để rèn luyện kỹ năng nghiên cứu, mà chính là nhằm tạo điều kiện cho sinh viên tự chiếm lĩnh tri thức một cách chủ động, tích cực nhất. Trong đó, cần chú ý đến việc tăng cường tổ chức cho sinh viên viết tiểu luận, đồ án... mở rộng các hình thức sinh hoạt khoa học quần chúng, khuyến khích sinh viên viết bài cho các báo và tạp chí khoa học, phát huy vai trò của câu lạc bộ nghiên cứu khoa học trong Trường Đại học Duy Tân.

Ba là, xây dựng và phát huy hiệu quả cơ sở vật chất, phương tiện dạy học nhằm phát huy tính tích cực trong hoạt động lĩnh hội của sinh viên.

Đổi mới phương pháp dạy học có nghĩa là làm cho các cách thức tiến hành, các hình thức tổ chức dạy học trở nên hợp lý hơn. Nhưng trong hoạt động, khi cách thức tiến hành đã có sự biến đổi thì công cụ, phương tiện của nó cũng phải có những thay đổi tương ứng. Vì vậy, để thúc đẩy và tạo điều kiện cho việc tích cực hóa hoạt động lĩnh hội của người học, Nhà trường không thể xem nhẹ vấn đề phát triển cơ sở vật chất, kỹ thuật dạy học. Hiện nay, cơ sở vật chất, phương tiện dạy học đã được Nhà trường xây dựng cơ bản, toàn diện dạy học các chuyên ngành cho các trường đào tạo, là điều kiện thuận lợi cho sinh viên phát huy vai trò tự học.

Trong thời đại có sự bùng nổ thông tin hiện nay, nếu không có sự hỗ trợ của phương tiện kỹ thuật dạy học thì chúng ta không thể chuyển tải được nhiều thông tin cần thiết tới người học và thực hiện việc giảng dạy có trọng điểm, cũng như thực hiện việc gợi mở, nêu vấn đề một cách có hiệu quả. Tuy nhiên, tùy tình hình cụ thể mà việc phát triển cơ sở vật chất kỹ thuật dạy học phải được tiến hành từng bước theo một thứ tự ưu tiên nhất định, trong đó trước hết dành cho tăng cường tài liệu dạy và học cùng với đó là hệ thống thư viện, các phương tiện nghe nhìn tại các phòng học phải được chú trọng.

Bốn là, tổ chức hướng dẫn sinh viên vận dụng những kiến thức đã học vào cuộc sống.

Mục đích của việc dạy học không chỉ dừng lại ở chỗ truyền đạt tri thức, kỹ xảo mà còn phải giúp người học biết cách vận dụng những tri thức, kỹ năng kỹ xảo đã học được vào việc giải quyết những vấn đề trong công việc, trong cuộc sống. Qua đó giúp người học thấy được ý nghĩa thực tiễn và sự cần thiết của môn học. Đối với các môn lý luận chính trị, nhà trường nên tích cực tổ chức các buổi học ngoại khóa, tham quan các bảo tàng trên địa bàn thành phố để sinh viên hiểu được thực tiễn của môn học. Những môn chuyên ngành, sinh viên được tham quan học tập tại các doanh nghiệp, đơn vị. Bên cạnh đó, hướng dẫn sinh viên thực hiện các dự án khởi nghiệp mô phỏng nhằm đưa kiến thức đã học vào cuộc sống tạo sự hứng khởi và phát huy tính chủ động trong lĩnh hội kiến thức cho sinh viên. Đây là nội dung quan trọng nhất, và là mục tiêu của hoạt động dạy - học, bởi suy đến cùng mục đích của nhận thức là chỉ đạo hoạt động thực tiễn.

3. Kết luận

Nhằm góp phần xây dựng Nhà trường “Ổn định và phát triển bền vững toàn diện” [1], đội ngũ cán bộ, giảng viên phải tiếp tục đổi mới giáo dục - đào tạo, trong đó tập trung đột phá vào khâu đổi mới phương pháp dạy học, đây là một chủ trương phù hợp với tinh thần đổi mới toàn

diện giáo dục - đào tạo của Đảng ta. Nhưng để biến chủ trương đó thành hiện thực thì cần phải phát huy nỗ lực của nhiều lực lượng tham gia vào quá trình dạy và học trong Nhà trường, trước hết người dạy và người học phải có động cơ đúng, thái độ quyết tâm vượt lên chính những hạn chế của mình và không ngừng tìm tòi những cách thức hợp lý để phát huy cao nhất khả năng sáng tạo và tính tích cực trong hoạt động lĩnh hội. Xu thế hội nhập hiện nay đòi hỏi người lao động trên các lĩnh vực của đời sống xã hội không chỉ có phẩm chất đạo đức mà còn phải có trí tuệ, tay nghề thành thạo, đủ khả năng tiến hành công việc của mình một cách tích cực, chủ động và sáng tạo. Vì vậy, để nâng cao chất lượng cho sinh viên khi ra trường, chúng ta cần đổi mới mạnh mẽ phương pháp giáo dục - đào tạo, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn luyện thành

nếp tư duy sáng tạo của người học, đây là vấn đề cần thiết đối với Trường Đại học Duy Tân hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng ủy Trường Đại học Duy Tân. (2024). *Báo cáo tổng kết công tác xây dựng Đảng nhân kỷ niệm 30 năm thành lập Trường Đại học Duy Tân (11/11/1994-11/11/2024)*. Tr. 2, 3, 5, 19.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam. (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục và Đào tạo, đáp ứng nhu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*. Hà Nội: Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Tr. 2, 5.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Tr. 82.
- [4] Hương, T.T. (2016). *Giáo dục học đại cương*. Hà Nội: Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, Tr. 65-78.